

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Referat o wprowadzeniu z dniem 01.07.1924 r. na terenie byłej Kongresówki i ziem wschodnich austriackiej ustawy o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków

Liczba stron oryginału

21

Liczba plików skanów

22

Liczba plików publikacji

22

Sygnatura/numer zespołu

TR 089.028

Data wydania oryginału

1924

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

**NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY**

KULTURA+

Digitalizacja

P r z e d m o w a.

Z dniem 1-ym lipca 1924 r. na obszar b. Kongresówki, oraz ziem wschodnich /woj. Białostockiego, Wołyńskiego, Poleskiego, Nowogródzkiego oraz z. Wileńskiej/, rozciągnięta została moc obowiązujących w b. zaborze austrijackim ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków z pewnemi zmianami i uzupełnieniami.--

Obowiązkowe ubezpieczenie obejmuje narazie tylko pewne kategorie przedsiębiorstw, a w miarę postępu prac organizacyjnych rozciągnięte będzie na inne przedsiębiorstwa i w przyszłości, ~~my~~ mamy nadzieję, najbliższej obejmie wszystkich robotników i urzędników zatrudnionych w przedsiębiorstwach przemysłowych, handlowych, komunikacyjnych oraz w gospodarstwach rolnych.--

System obowiązkowego ubezpieczenia posiada w porównaniu ~~z~~ ^z systemem osobistej odpowiedzialności przedsiębiorcy ogromne zalety: przy tym systemie poszkodowany lub rodzina zmarłego mają do czynienia nie z przedsiębiorcą, który, jak świadczy statystyka sądowa, w przeważnej ilości wypadków kierował sprawę o odszkodowanie na długą i uciążliwą dla robotnika drogę sądową, lecz z instytucją ubezpieczeniową, nie zainteresowaną w okrojeniu odszkodowania lub w przeciąganiu sprawy o odszkodowanie; przy tym systemie regularne wypłacanie poszkodowanemu lub rodzinie zmarłego przyznanego im odszkodowania /renty/ jest zapewnione, gdyż instytucja ubezpieczeniowa o charakterze państwowym jest zasobną w fundusze i daje wszelkie rękojmie racjonalnego i solidnego prowadzenia spraw, podczas gdy - przy systemie osobistej odpowiedzialności przedsiębiorcy - poszkodowany lub jego rodzina w razie likwidacji przedsiębiorstwa, upadłości lub niewypłacalności przedsiębiorcy faktycznie prawo do odszkodowania tracili i zostawali bez środków do życia.--

Zaznaczyć należy, że ubezpieczonym /robotnikom i urzędnikom/ przysługuje prawo ^{udziału} w kierownictwie instytucją ubezpieczeniową, gdyż wybierają oni z pośród siebie połowę członków Zarządu tej

instytucji oraz prawo udziału w sądach rozjemczych, które powołane są do rozpoznawania skarg poszkodowanych lub ich rodzin na decyzje instytucji ubezpieczeniowej. Dzięki temu rzeszom pracującym zapewniona została kontrola nad działalnością instytucji ubezpieczeniowych.-

Ustawy o ubezpieczeniu od wypadków zawierają ponadto wiele norm, które w porównaniu z przepisami innych ustaw o odszkodowaniu z powodu nieszczęśliwych wypadków, uważać należy za słuszną i korzystną dla pracowników.- W tym jednak miejscu nie zamierzamy poddać analizie prawniczej przepisy ustaw ubezpieczeniowych, lecz w formie przystępnej, ~~ixixxxxx~~ nie pretendując wszakże na wyczerpujące przedstawienie przedmiotu wyjaśnić czytelnikowi - pracownikowi prawa jego z ustaw tych płynące.

1. NA CZEM POLEGA UBEZPIECZENIE OD WYPADKÓW?

Polega ono na tem, że wszystkie osoby, zatrudnione w przedsiębiorstwach, na które rozciąga się moc ustaw o ubezpieczeniu /patrz p.2/ ~~na~~ z chwilą, gdy przystąpiły do pracy są ubezpieczone, a więc w razie zdarzenia się wypadku, którego następstwem było uszkodzenie lub śmierć pracownika, poszkodowany lub rodzina zmarłego uprawnieni są do otrzymywania odszkodowania zwanego "rentą" z ^{specjalnego} funduszu ubezpieczeniowego ^{Fundusz ubezpieczeniowy} ~~(tworzonego z opłat /składek/)~~, wpłacanych rok rocznie przez wszystkie przedsiębiorstwa, objęte ubezpieczeniem.

W ustawie
nie jednak
tylko mówią,
gdy wypadek
zdarzył się
po 1 lipca 1924 r.

Opłaty te obciążają wyłącznie przedsiębiorcę i nie mogą być potrącane z zarobków ubezpieczonych. Wszakże prawo do otrzymania odszkodowania służy poszkodowanym bez względu na to, czy przedsiębiorstwo, w którym wypadek się zdarzył opłaty ubezpieczeniowe uiściło, czy też w opłatach tych zalega, a nawet wtedy, gdy przedsiębiorstwo przestało egzystować.-

Ubezpieczenie od wypadków jest obowiązkowym zarówno dla przedsiębiorstw, na które rozciąga się moc ustaw ubezpieczeniowych, gdyż zmuszone są do płacenia opłat /składek/ ubezpieczeniowych, jak dla osób w ~~nich~~ tych przedsiębiorstwach zatrudnionych, gdyż osoby te są ubezpieczone niezależnie od ich chęci.

Na wysokość opłaty /składki/ ubezpieczeniowej nie wpływa okoliczność, czy w danym przedsiębiorstwie wypadki ~~niskim~~ zdarzyły się i jakie były wypadków tych następstwa; opłaty te są jednakowe dla wszystkich przedsiębiorstw tej samej kategorii.- W razie zdarzenia się wypadku, przedsiębiorstwo nie jest obowiązane do ~~wypłacania~~ wypłacania odszkodowania /renty/; otrzyma je poszkodowany lub jego rodzina z funduszu ubezpieczeniowego, administrowanego przez instytucję zwaną "zakładem ubezpieczeń od wypadków". Zakład ten ~~ciąga~~ ściąga opłaty /składki/ ubezpieczeniowe od przedsiębiorców, przyznaje odszkodowanie /rentę/ poszkodowanym i ich rodzinom, określa wysokość odszkodowania lub odmawia go, kierując się przepisami, o których mowa dalej.-

2. NA JAKIE PRZEDSIĘBIORSTWA ROZCIAGA SIĘ MOC USTAW O UBEZPIECZENIU?

Ubezpieczenie obejmuje:

- a/ wszystkie przedsiębiorstwa, używające motory lub kotły zamknięte i zatrudniające przeciętnie ponad 5 osób,
- b/ wszystkie przedsiębiorstwa, nie używające motorów lub kotłów i zatrudniające ponad 15 osób, a więc nie tylko przedsiębiorstwa przemysłowe, ale wszystkie inne prowadzone w sposób przemysłowy, jak to, banki, przedsiębiorstwa teatralne, domy handlowe, księ-garnie, zakłady naukowe, kino-teatry, kancelarje notarialne i t.d.
- c/ niektóre przedsiębiorstwa, bez względu na ilość zatrudnionych osób: kolejki i tramwaje elektryczne, przedsiębiorstwa budowy dróg, kanałów i mostów, holowania statków, spławiania drzewa, budowy kolei żelaznych, budownictwa lądowego, przedsiębiorstwa budowlane /studniarze, murarze, cieśle, pokrywacze dachów/, zakłady, używające do produkcji materiały wybuchowe i inne przedsiębiorstwa w ustawie wyszczególnione,
- d/ właścicieli samochodów.

Przedsiębiorstwa wyżej wymienione podlegają obowiązkowi ubezpieczenia bez względu na to, czy stanowią własność osób lub firm prywatnych, krajowych lub zagranicznych, czy też instytucji rządowych /państwowych/ lub samorządowych, /miejskich, gminnych/. Natomiast ubezpieczenie nie obejmuje robotników i urzędników, zatrudnionych na kolejach lub kolejkach żelaznych i w gospodarstwach rolnych oraz leśnych.

3. KTO JEST UBEZPIECZONY OD WYPADKOW?

Ubezpieczenie obejmuje wszystkich robotników oraz wszystkich urzędników, zatrudnionych w przedsiębiorstwach, wskazanych wyżej w p.2. bez względu na płeć i wiek, rodzaj pracy i wysokość płacy i niezależnie od tego jak długo są zatrudnieni w przedsiębiorstwie ubezpieczenie dotyczy ^{zatem} ~~tedy~~ uczniów, wolontariuszów, praktykantów, krewnych przedsiębiorcy oraz osoby, pracujące bezpłatnie bez ^{zadanych} ~~wszelkich~~ wyjątków. Cudzoziemcy podlegają ubezpieczeniu, o ile

ustawy ubezpieczeniowe ^{ci cudzoziemcy,}
 (istniejące w kraju, z którego pochodzą ~~ustawy ubezpieczeniowe~~
 rozciągają się na robotników i urzędników polaków.-

4. W JAKICH WYPADKACH PRZYSŁUGUJE PRAWO DO ODSZKODOWANIA?

Odszkodowanie /rentę/ otrzymuje sam poszkodowany w razie zdarzenia się wypadku, ^{powodującego takie} ~~który spowodował~~ uszkodzenie ciała, ^{które} ~~pozbawiające go~~ całkowicie lub częściowo, stale lub czasowo ^{porabiania poszkodowanego} ~~(zdolności do zarob-~~
~~kowania, a~~ rodzina ^{poszkodowanego} ~~ubezpieczonego~~ otrzymuje odszkodowanie /rentę
 i pogrzebowe/ w razie ^{śmierci jego} ~~(spowodowanej wypadkiem śmierci jego,~~ o ile
 wypadek ten zdarzył się ^{albo} ~~w~~ samym przedsiębiorstwie, ^{albo} ~~badz~~ w drodze
 z mieszkania do miejsca pracy, lub ^{tu} ~~z~~ miejsca pracy do mieszkania.
 Renta należy się nawet wówczas, jeżeli przyczyna wypadku nie tkwi
 w samej pracy przedsiębiorstwa, np. w wypadku, gdy robotnik ude-
 rzony kamieniem, rzuconym przez okno do sali pracy, stracił oko, lub
 w razie gdy robotnik uszkodzony został przy pożarze fabryki, lub
 wreszcie w wypadku, gdy robotnik idąc do pracy został pokąsany
 przez wściekłego psa.

Prawo do renty przysługuje ubezpieczonemu również wtedy, gdy został
 zatrudniony przez pracodawcę do pracy domowej lub podobnej, np. gdy
 robotnik, używany jako stangret do prywatnego pojazdu fabrykanta,
 został stratowany przez konie.

Renta należy się bez względu na to, czy niezdolność do zarobkowa-
 nia zjawiała się niezwłocznie po wypadku, czy też po upływie pew-
 nego, nawet dłuższego okresu czasu, o ile tylko była ona następ-
 stwem wypadku np. robotnik stracił słuch po upływie dwóch lat po
 wybuchu.

Natomiast renta nie należy się, gdy poszkodowany sam rozmyślnie
 wypadek spowodował, lub wywołał wypadek przy popełnieniu zbrodni, ~~co~~
~~która~~ sądownie stwierdzona została; ubezpieczony nie ma prawa do
 renty również wtedy, gdy wypadek zdarzył się ~~tu~~ ~~w drodze do miejsca~~
~~pracy lub w drodze powrotnej do domu,~~ ^{kiedy ubezpieczony idąc do miejsca pracy lub z powrotem,} ~~ale~~ w chwili gdy ubezpie-
 czony ^{do domu} ~~z~~ ~~zboczył~~ z drogi we własnym interesie np. idąc do pracy wstą-
 pił do znajomych i został przypadkowo postrzelony.

Rodzina zmarłego otrzyma odszkodowanie/rentę i pogrzebowe/nietyl-
 ko wówczas, gdy śmierć nastąpiła niezwłocznie po wypadku, ale
 również wtedy, gdy nastąpiła ona po, upływie pewnego, nawet dłuż-

szego czasu, po wypadku, o ile tylko ustalone zostanie, że śmierć była następstwem wypadku. np. robotnik uderzony został w głowę odłamkiem żelaza, ale żadnych skutków nie zauważono; po 3-ach latach robotnik zmarł i lekarz skonstatował, że było to następstwem uszkodzenia mózgu spowodowanego uderzeniem.

Podkreślić należy, że ustawy o ubezpieczeniu od wypadków mają na względzie odszkodowanie za utratę lub osłabienie zdolności do zarobkowania oraz śmierć wtedy tylko, gdy spowodowane zostały przez wypadek, czyli zdarzenie nagłe i ~~nie~~ ^{przy normalnym biegu pracy} ~~nie~~ ^{nie} ~~spodziewane~~ ^{być} ~~przy nor-~~ ~~malnym biegu pracy~~; natomiast prawo do odszkodowania nie służy, gdy utrata lub osłabienie zdolności do zarobkowania są następstwem nie wypadku, lecz warunków pracy i powstały np. z wdychania szkodliwych gazów, wilgoci, ciemności, gorąca, pyłu i t.d., lub ~~skutkiem~~ ^{być} chorób, wynikłych przy pracy lub z pracy np. z powodu przeziębienia, obrzmienia nóg, zapalenia oczu i t.p.

Wszakże ustawa nie wymaga, aby wypadek był jedyną przyczyną kalectwa lub śmierci, i wystarczy, aby był jedną z przyczyn powodujących uszkodzenie ciała lub śmierć np. górnik chory na suchoty zmarł wskutek zatrucia gazem: okoliczność, że zmarły był suchotnikiem nie ma znaczenia i odszkodowanie należy się.

Zaznaczyć ^{należy} ~~wypada~~, że jeżeli zdarzył się wypadek i nastąpiło uszkodzenie ciała, które nie osłabiło zdolności do zarobkowania, odszkodowanie wypłacone nie będzie np. kowalowi obcięło kawałek ucha. Co się tyczy szoferów, to nie służy im prawo do odszkodowania w razie wypadków podczas wyścigów lub podczas ^{trenowania} ~~przysposobienia~~ do wyścigów.

5. KTO MA PRAWO DO RENTY?

Jeżeli poszkodowany pozostał przy życiu, lecz skutkiem wypadku zdolność jego do zarobkowania została całkowicie lub częściowo, stale lub przejściowo, zmniejszona, rentę otrzymywać będzie on sam, a gdy poszkodowany jest nieletni - rodzice jego lub opiekunowie. Jeżeli poszkodowany poniósł śmierć, prawo do renty służy w pierwszym rzędzie wdowie, wdowcowi i dzieciom, a następnie rodzicom, dziadkom, wnukom i rodzeństwu, jeżeli czynią zadość pewnym warunkom, a mianowicie:

w d o w i e służy prawo do otrzymywania renty do końca jej życia bez względu na to, czy zmarły mąż utrzymywał ją, czy też zarabkuje sama, lub posiada majątek własny; traci jednak to prawo w razie ponownego wyjścia za mąż i wówczas otrzymuje tylko, jako odprawę, potrójną kwotę rocznej renty. Wszakże wdowa, która przed zgonem męża sądowo rozwiedziona została, ~~u~~ rozwód wyrzeczony został z jej winy, prawa do renty nie posiada; nie dotyczy to wdów, które zamieszkiwały oddzielnie od męża, lecz rozwiedzione nie zostały. Jeżeli małżeństwo zostało zawarte po wypadku, a ~~później nastąpiła~~ śmierć męża ^{nastąpiła później} ~~wdowa~~ renty otrzymać nie może.

w d o w i e c uprawniony jest do renty po żonie, która uległa śmiertelnemu wypadkowi, wówczas tylko, gdy sam jest niezdolny do zarobkowania i pobierać ^{renty} ~~ją~~ będzie tylko podczas tej niezdolności; jeżeli wdowiec był sądowo rozwiedziony z jego winy - prawo do renty utracił. Jeżeli wdowiec przed śmiercią żony mieszkał od niej oddzielnie bez prawnego powodu i nie dawał na utrzymanie dzieci, wówczas przypadająca mu renta ^{może być} ~~może być~~ przyznana dzieciom. -

W razie gdy małżeństwo zostało zawarte po wypadku, a ~~później~~ żona zmarła ^{później} ~~wdowiec~~ renty nie otrzymuje.

d z i e c i o m służy prawo do renty jeśli są one: ¹⁾ślubne /prawo~~f~~, ²⁾uprawnione, ~~nieprawne~~ ³⁾przysposobione /usynowione/ lub ⁴⁾nieślubne, lecz uznane. Rentę pobierać będą one do ukończenia 15 lat bez względu na to, czy zmarły utrzymywał je, czy też nie. Jednakże dzieciom dotkniętym fizyczną lub umysłową ułomnością, która czyni ~~je~~ ^{je} zupełnie niezdolnymi do zarobkowania, renta wypłacana jest po ukończeniu lat 15-tu nadal, na czas niezdolności do zarobkowania.

Ustawa wszakże nie przyznaje prawa do renty dzieciom, pochodzącym z małżeństwa zawartego po wypadku, lub dzieciom nieślubnym, spłodzonym po wypadku.-

rodzicom, dziadkom, wnukom i rodzeń-
stwu przysługuje prawo do renty, jeżeli ¹⁾ zmarły nie pozostawił ~~wzasta~~ ani małżonka, ani dzieci, lub ²⁾ gdy ich pozostawił, ale renta przyznana im łącznie nie dosięga $\frac{2}{3}$ zarobku zmarłego; ~~wszakże~~ ^{prawo do} ~~wówczas tylko~~, jeżeli zmarły za życia przyczyniał się istotnie do ich utrzymania; ponadto rodzice i dziadkowie muszą być w niedostatku i w razie ustania niedostatku- tracą prawo do renty; wnukowie i rodzeństwo otrzymują rentę do ukończenia 15-tu lat, chyba że są dotknięci ~~te~~ ułomnością, która czyni ~~ich~~ niezdolnymi do zarobkowania.

6. W JAKIEJ WYSOKOSCI OTRZYMUJĄ ~~BĘDZIE~~ RENTĘ POSZKODOWANY?

W razie jeżeli następstwem wypadku jest zupełna ~~nie~~ zdolność do zarobkowania, renta stanowić będzie $\frac{2}{3}$ zarobku poszkodowanego /tak zwana pełna renta/, w razie zaś gdy niezdolność ta jest częściową, renta wynosić będzie taką część $\frac{2}{3}$ zarobku, jaka odpowiada zmniejszeniu zdolności do zarobkowania.-

Ustalenie zupełnej niezdolności do zarobkowania tudzież określenie stopnia zmniejszenia się tej zdolności zależy od lekarza; ~~w ostat-~~ ^{stopień} ~~nim wypadku lekarz określa~~ zmniejszenia się tej zdolności ^{określa lekarz} (w procentach, przyjmując zdolność normalną ~~równą~~ ^{za} 100, a niezdolność zupełną ~~równą~~ ^{za} 0; np. obcięcie średniego palca powoduje zmniejszenie się zdolności o 20%, obcięcie ręki - o 50%, wada serca - o 80% i t.d.- Przy określeniu stopnia zmniejszenia się zdolności do pracy, lekarz ma na względzie nie tylko rodzaj uszkodzenia, ale charakter zawodowej pracy poszkodowanego; inny więc będzie procent niezdolności do pracy w razie obcięcia palca u robotnika, zatrudnionego przy montowaniu zegarków, inny u zecera, inny wreszcie u murarza. Stan zdrowia poszkodowanego uważa się za normalny, a zdolność do zarobkowania ~~za~~ 100, nawet wówczas, gdy przed wypadkiem poszkodowany faktycznie nie posiadał całkowitej zdolności np. zecer miał przed wypadkiem wzrok zepsuty, a następnie - skutkiem wypadku oślepl.-

Pełną rentę $\frac{2}{3}$ zarobku/ otrzymywać może przejściowo taki poszkodowany, który nie jest zupełnie niezdolny do zarobkowania, lecz potrzebuje niezwykłego oszczędzania siebie celem zupełnego odzyskania zdolności do pracy, lub poprawy stanu zdrowia.- Jeżeli stan poszkodowanego, jest taki, że jest on zupełnie bezradny i potrzebuje stale obcej opieki i pielęgnacji, renta w tym okresie stanowić będzie $1\frac{1}{2}$ pełnej renty, to znaczy będzie równą zarobkowi poszkodowanego.-

Przykłady: 1. Roczny zarobek robotnika wynosił 1500 zł.; skutkiem wypadku robotnik oślepl, czyli utracił całkowicie zdolność do zarobkowania; renta roczna wyniesie złotych 1000.-, czyli miesięcznie zł.83,gr.33.

2. Roczny zarobek robotnika wynosił zł.1500.-; skutkiem wypadku robotnik stracił rękę i stopień zmniejszenia się zdolności do zarobkowania określony został na 60% .- Pełna renta roczna wyniosłaby 1000.-zł., a w danym wypadku renta roczna wyniesie 600.-zł., czyli miesięcznie zł.50.-

3. Roczny zarobek robotnika wynosił zł. 1500.- ; skutkiem wypadku robotnik został sparaliżowany i wymaga stałej opieki; renta roczna w tym okresie wyniesie zł.1000.- ~~zł.1000.-~~ + 500.- = 1500.-, czyli miesięcznie zł. 125.-

Podkreślić należy, że renta jest znienną i w razie pogorszenia ~~się~~ stanu zdrowia poszkodowanego ulega powiększeniu, w razie zaś poprawy - zmniejszeniu lub całkowitemu cofnięciu.- Poszkodowany więc, który zauważy niekorzystną zmianę w stanie swego zdrowia i zmniejszenie się zdolności do zarobkowania może w każdej chwili zwrócić się do Zakładu ubezpieczeń z prośbą o podwyższenie renty. Na skutek takiej prośby Zakład ubezpieczeń podda poszkodowanego nowemu badaniu i, stwierdziwszy pogorszenie wyda orzeczenie o podwyższeniu renty; w tym wypadku renta ~~naka~~ podwyższona należyć się będzie od daty zgłoszenia przez poszkodowanego prośby o podwyższenie renty. Przykład: robotnik otrzymuje rentę w wysokości 50.-zł. miesięcznie i zgłasza 30 kwietnia prośbę o podwyższenie renty; orzeczeniem zapadłym w dniu 20 czerwca przyznano poszkodowanemu rentę w wysokości 70.-zł. ; prawo do pobierania takiej renty służy poszkodowanemu od 30 kwietnia.-

W razie, gdy stan zdrowia poszkodowanego polepszy się, Zakład ubezpieczeń może poddać go ponownemu badaniu i po ustaleniu, że zdolność poszkodowanego wzrosła lub całkowicie odzyskana została, - ma prawo rentę odpowiednio zmniejszyć lub ją cofnąć. W tym wypadku renta będzie zmniejszona lub cofnięta licząc od dnia, w którym orzeczenie Zakładu będzie doręczone poszkodowanemu. Orzeczenie to może być przez poszkodowanego zaskarżone sposobem, wskazanym w §13.

Wszakże następnie w razie pogorszenia ^{się} stanu zdrowia, ^{ponowienie} renta może być na skutek prośby ^{jego} poszkodowanego lub z urzędu przez Zakład ubezpieczeń wznowiona/przywrócona/ lub wypłacana w wysokości wyższej. Zakład ubezpieczeń może poddawać poszkodowanego badaniu co pewien czas według swego uznania. Badanie stanu zdrowia poszkodowanego odbywa się na koszt Zakładu ubezpieczeń, który obowiązany jest zwrócić poszkodowanemu kosztą przejazdu do miejsca badania i z powrotem oraz wydatki z wyjazdem związane. Jeżeli poszkodowany wobec ~~nierz~~ zupełnej niezdolności do zarobkowania otrzymywał pełną rentę / 2/3 zarobku /, a następnie przystąpił do pracy, Zakład ubezpieczeń ma prawo, w zależności od otrzymywanej przez poszkodowanego płacy, bądź zmniejszyć rentę, bądź wstrzymać jej wypłacanie.

7. W JAKIEJ WYSOKOSCI OTRZYMAJĄ ODSZKODOWANIE RODZINA ZMARŁEGO?

Rodzienie zmarłego służy prawo do zwrotu kosztów pogrzebu, które ustalić należy stosownie do zwyczajów miejscowych, jednakże w kwocie, nie przekraczającej 2/3 zarobku miesięcznego zmarłego; służy jej nadto prawo do odbioru zaległej, a nie odebranej przez zmarłego renty, o ile przed śmiercią była mu przyznana.

Pozatem członkowie rodziny zmarłego, jeśli zachodzą warunki, o których była mowa w §5 otrzymywać mogą rentę, a mianowicie: w d o w a lub w d o w i e c w wysokości 20% zarobku zmarłego, d z i e c k o ś l u b n e, /uprawnione, przysposobione/, o ile drugi rodzic pozostał przy życiu - w wysokości każde 15%, jeżeli zaś jest sierotą - 20% zarobku zmarłego; d z i e c k o n i e ś l u b n e uznane - 15% zarobku zmarłego.

W każdym razie wdowa/lub wdowiec/ oraz dzieci zmarłego nie mogą otrzymywać łącznie więcej niż $\frac{2}{3}$ zarobku zmarłego. *Jeżeli* zaś renty wdowy i dzieci łącznie przekraczają tę normę $\frac{2}{3}$, należy każdą rentę odpowiednio zmniejszyć.-

Przykłady: 1. roczny zarobek zmarłego wynosił 1500.-zł.; pozostała żona i 2 dzieci; żona otrzyma 20% t.j. 300.-zł. rocznie, a dzieci po 15%, czyli po 225.-zł. rocznie.-

2. Roczny zarobek ten sam; pozostała wdowa i 4 dzieci; przypada wdowie 20% i dzieciom po 15%, co stanowi razem 80% ; ponieważ wszystkie renty łącznie nie mogą przekraczać $\frac{2}{3}$ t.j. $66 \frac{2}{3}$ przeto każdą rentę należy zmniejszyć o tyle, o ile 80 jest więcej niż $66 \frac{2}{3}$ t.j. o $\frac{1}{3}$; renta wdowy wyniesie zamiast 300.-zł. - 249.-zł., a renta każdego dziecka zamiast 225.-zł. - 186.-zł.

3. Roczny zarobek ten sam; pozostało 3 dzieci; każde dziecko otrzyma po 20% t.j. po 300.-zł. rocznie.

Jeśli wszakże renty uległy zmniejszeniu, a później w składzie rodziny nastąpiła zmiana na skutek śmierci kogokolwiek, lub też dojścia którego-bądź z dzieci do wieku 15 lat, bądź z powodu wyjścia wdowy zamaż - renty te ulegną odpowiedniemu zwiększeniu.

Przykłady: 1. Roczny zarobek ten sam; pozostała wdowa z 4 dzieci; renta, jak widać z przykładu, wskazanego wyżej została zmniejszona o $\frac{1}{3}$; następnie jedno z dzieci ukończyło lat 15; należy się wdowie - 20%, a dzieciom po 15% - razem 65%, wobec czego każdy otrzyma całkowitą rentę: wdowa - 300.-zł., a dzieci po 225.-zł.

2. Zarobek ten sam; pozostało 5 sierot; powinny otrzymać po 20% razem - 100%; należy każdą rentę zmniejszyć o $\frac{1}{3}$, czyli renta każdego dziecka wyniesie zamiast 300.-zł. - po 200.-zł. rocznie.

Następnie jedno dziecko zmarło, a ~~ix~~ drugie ukończyło lat 15.- Renty pozostałych przy życiu dzieci wyniosą według normy zwykłej $\frac{2}{3}$ - po 300.-zł. rocznie.

R o d z i e c e, d z i a d k o w i e, w n u k o w i e i r o - d z e ń s t w o otrzymać mogą rentę, o ile zachodzą warunki wskazane w §5 i o ile renty wdowy/wdowca/ i dzieci łącznie nie wynoszą $\frac{2}{3}$ zarobku zmarłego. Renty te wynoszą razem 20% zarobku zmarłego, przytem rodzicom służy pierwszeństwo przed dziadkami i wnukami, a tym przed rodzeństwem.

Przykłady: 1. Zarobek ten sam; zmarły pozostawił wdowę, dziecko i 2 małe siostry; otrzymają wdowa - 20% /300.-zł./, dziecko - 15% /225.-zł./, siostry razem - 20% /po 150.-zł./.

2. Zarobek ten sam; zmarły pozostawił żonę, 2 dzieci, matkę i nieletnią siostrę; wdowa otrzyma 20% /300.-zł./, dzieci - po 15% /po 225.-zł./, a matka resztę pozostającą do $\frac{2}{3}$ t.j. $16 \frac{2}{3} \%$, czyli zł.250.- rocznie; siostra renty nie otrzyma.

8. W JAKI SPOSÓB OBLICZA SIĘ RENTE ?

Celem określenia wysokości renty, do której uprawniony jest poszkodowany, w razie śmierci ^{jego} rodzina jego należy stwierdzić ^{wypadek} (zarobek) jaki poszkodowany otrzymał w ciągu ostatniego roku poprzedzającego wypadek; ~~w przedsiębiorstwie, w którym wypadek się zdarzył;~~ sumę zarobku dzieli przez ilość dni, przepracowanych przez poszkodowanego w ciągu tego roku, i w ten sposób otrzymuje się przeciętny zarobek dzienny; zarobek ten wzięty przysta razę uważa się za zarobek roczny.

Przykład: robotnik w ciągu roku zarobił 1400.-zł.; pracował 280 dni; przeciętny zarobek dzienny wynosi $1400:280=5$; zarobek roczny stanowi $5 \times 300 = 1500$ .zł.

Jeżeli poszkodowany zatrudniony był w przedsiębiorstwie nie w ciągu całego roku, poprzedzającego wypadek, przyjmuje się dla obliczenia renty przeciętny zarobek innych robotników tej samej kategorii w tem samem przedsiębiorstwie lub sąsiednim przedsiębiorstwie takiego samego rodzaju.

W przedsiębiorstwach, czynnych nie przez cały rok /np. w cukrowniach/ przy obliczeniu przeciętnego dziennego zarobku przyjmuje się tylko ilość dni pracy w czasie ruchu.

Roczny zarobek uczniów, wolontarjuszów, praktykantów i t.d. pracujących bezpłatnie lub za wynagrodzenie nie pełne, przyjmuje się w wysokości najniższego wynagrodzenia robotnika lub urzędnika tego zatrudnienia, do którego przygotowywał się poszkodowany; zarobek krewnych lub powinowatych przedsiębiorcy, pracujących bezpłatnie lub za wynagrodzenie niepełne przyjmuje się w wysokości przeciętnego zarobku robot-

ników lub urzędników tej samej kategorii w danym lub sąsiednim podobnym przedsiębiorstwie. Zaznaczyć należy, że za płacę lub pensję uważa się także tantiemy i wynagrodzenie w naturze, przyczem wartość tego ostatniego należy obliczać według przeciętnych cen miejscowych.-

O ile wypadek zdarzył się w czasie od 1-go lipca 1924 r. do 31. października 1924 r., renta, poczynając od 1. stycznia 1925 r. płatna jest w rozmiarze wyższym, a mianowicie przy obliczeniu zarobku rocznego poszkodowanego, należy każdy jeden złoty zarobku uważać: ¹⁾ za jeden złoty 56 gr., o ile wypadek zdarzył się w lipcu; ²⁾ za jeden złoty 33 gr., o ile wypadek zdarzył w sierpniu; ³⁾ za jeden złoty 16 gr., o ile wypadek zdarzył się we wrześniu i ⁴⁾ za jeden złoty 5 gr., o ile wypadek zdarzył się w październiku 1924 r. Wszakże w roku 1925 płatne będą renty, w ten sposób obliczone, w wysokości 70%, w roku 1926 - 80%, w roku 1927 - 90% i od roku 1928 w pełnej wysokości /100%/.

9. OD KIEDY NALEŻY SIĘ RENTA?

Renta należy się poszkodowanemu od 1-go dnia 5-go tygodnia, licząc od dnia wypadku; do tego czasu do udzielenia pomocy lekarskiej i zasiłku obowiązane są Kasy Chorych, a w miejscowościach, gdzie Kasy Chorych niema - pracodawcy w wysokości, określonej ustawą o obowiązkowym ubezpieczeniu od choroby; jeżeli leczenie trwa dłużej niż 4 tygodnie, poszkodowany otrzymuje nadal świadczenia od Kasy Chorych lub pracodawcy, renta zaś, poczynając od 5-go tygodnia po wypadku, przekazywana jest przez Zakład ubezpieczeń właściwej Kasie Chorych lub pracodawcy na pokrycie udzielonych świadczeń aż do czasu wyzdrowienia poszkodowanego lub przejścia w stan niezdolności do pracy.

W razie gdyby pracodawca odmówił świadczeń, - obowiązek ten przejdzie na Zakład ubezpieczeń, który ma prawo żądać od pracodawcy zwrotu tych świadczeń za czas pierwszych 4-ch tygodni po wypadku w całkowitej wysokości wydatkowanych sum, a następnie do 39 tygodnia w wysokości nadwyżki wydatkowanych sum ponad przyznaną rentę.

Po ukończeniu leczenia, o ile poszkodowany odzyskał zdolność do zarabkowania, - renty nie otrzyma; w przeciwnym razie zaś ustalenia dalszej

całkowitej lub częściowej niezdolności do zarobkowania, określa się wysokość renty. Renta ta jak to wskazano w § 6, może być następnie, w zależności od stanu zdrowia poszkodowanego, zwiększona, zmniejszona lub zupełnie cofnięta.

Renta, przypadająca rodzinie zmarłego należy się od dnia jego śmierci.

10. KTO OKREŚLA WYSOKOŚĆ RENTY I WYPŁACA JĄ

Instytucją, powołaną do obowiązkowego ubezpieczenia od wypadków zarówno na obszarze b.dzielnicy austriackiej, jak na terytorjum b. dzielnicy rosyjskiej jest Zakład ubezpieczeń od wypadków z siedzibą we Lwowie przy ul. Brajerowskiej Nr.16. Instytucją tą administruje Zarząd, wybierany w połowie przez przedsiębiorców ~~obowiązujących~~ podlegających obowiązkowi ubezpieczenia i w połowie przez samych ubezpieczonych, a bezpośrednio kieruje instytucją Dyrektor.

Zarząd i Dyrektor rostrzygają, czy poszkodowanemu lub rodzinie zmarłego należy się renta, przyznają koszty pogrzebu, udzielają zaliczek na renty, określają wysokość rent lub odmawiają tychże, przekazują renty uprawnionym, administrują majątkiem instytucji, ściągają składki od przedsiębiorców i t.d.

Zakład otwiera w poszczególnych okręgach Oddziały lub ekspozytury. Dotychczas na obszarze b.dzielnicy rosyjskiej powstały ekspozytury: w Warszawie przy ul. Al. Jerozolimskie Nr.4, w Łodzi przy ul. i w Sosnowcu przy ul. , a

w miarę postępu prac organizacyjnych, ekspozytury te powstaną i w innych miastach. Ekspozytury przyjmują doniesienia o wypadkach, przeprowadzają same lub za pośrednictwem władz administracyjnych dochodzenia o wypadkach, ~~zobowiązane są~~ oraz oględziny lekarskie poszkodowanych, lecz nie mają prawa samodzielnie rozstrzygać o prawie do renty lub jej wysokości i obowiązane są wszystkie dokumenty, dotyczące wypadku, przesyłać do Zakładu ubezpieczeń wr. Lwowie. Ponadto inspektorzy, mianowani przez Zakład ubezpieczeń, przeglądają księgi przedsiębiorstw celem obliczenia zarobków osób ubezpieczonych, sprawdzają czy osoby, którym przyznano renty mają jeszcze prawo do ich pobierania i przyjmują udział w dochodach

Wysokość^{ci} renty określa Zakład ubezpieczeń na zasadzie ~~dnach~~ aktów dochodzenia wypadkowego, które przeprowadzają władze administracyjne 1. instancji /starostwa ~~polko~~ Komisariat Rządu/ lub ekspozytury Zakładu oraz ^{na zasadzie} ~~orzeczenia~~ lekarza. Dochodzenie przeprowadza ~~się~~ ^{jest} ~~na~~ ^{na skutek} prośby poszkodowanego lub ^{podjętorey} ~~doniesienia~~ ^{Doniesienie to} ~~które~~ obowiązany jest wnieść przedsiębiorca do władzy administracyjnej 1. instancji, pod groźbą kary, w razie zdarzenia się wypadku, skutkiem którego nastąpiła śmierć pracownika lub niezdolność do pracy, trwająca dłużej niż 3 dni. Akt dochodzenia winien stwierdzać: powód i rodzaj wypadku, osobę poszkodowanego, rodzaj uszkodzeń, zarobek poszkodowanego, a w razie śmierci ^{how mu wskazywać} ~~jego~~ osoby uprawnione do odszkodowania. Orzeczenie lekarskie ustala, czy poszkodowany jest zupełnie niezdolny do zarobkowania, czy niezdolność ta jest stałą, czy też przemijającą, jaki ^{jest} ~~stopień~~ niezdolności, po upływie jakiego czasu należy spodziewać się zupełnego wyłeczenia i t.d.

Na zasadzie takiego materiału i ~~ppierając~~ ^{opierając} się na opinii głównego lekarza, Zakład - w razie śmierci poszkodowanego - niezwłocznie ustala wysokość odszkodowania, przypadającego ~~rodzinnie~~; w razie zaś uszkodzenia ciała ^{Zakład} ~~przystępuje~~ ^{przystępuje} do ustalenia renty po upływie ^{4-tych} ~~szerech~~ tygodni od ^{chwili} ~~wypadku~~, o ile w tym czasie poszkodowany nie odzyskał zdolności do zarobkowania; dopóki poszkodowany leczy się, renta przyznana ^{zostaje} ~~jest~~ tymczasowa i, jak-to zaznaczono w § 9 przekazywana ~~jest~~ ^{przekazywana} poczynając od 5-go tygodnia Kasie Chorych lub przedsiębiorcy. Następnie, ^{do piers} ~~po ukończeniu~~ leczenia, Zakład ustala właściwą rentę, o ile poszkodowany jest nadal całkowicie lub częściowo niezdolny do zarobkowania.

O przyznaniu odszkodowania i wysokości tegoż Zakład zawiadamia poszkodowanego lub jego rodzinę na piśmie. Również na piśmie komunikuje Zakład decyzję swą o odmowie przyznania odszkodowania.

11. KIEDY I W JAKI SPOSOB WYPŁACANE JEST ODSZKODOWANIE?

Renty wypłacane są poszkodowanemu lub rodzinie zmarłego miesięcznie zgóry za pomocą czeków Pocztovej Kasy Oszczędności. Wypłata uskuteczniana jest w tym Urzędzie Pocztowym, w którego okręgu rentista /osoba uprawniona do pobierania renty/ stale zamieszkuje. Wobec tego ren-

cista w razie zmiany miejsca zamieszkania winien wskazać Zakładowi swój nowy adres, aby uniknąć przerwy lub trudności przy odbiorze renty. Jeżeli uprawniony przyznanej mu renty nie odbiera, pomimo regularnego jej przekazywania, Zakład może dalszą wypłatę renty wstrzymać aż do zgłoszenia się uprawnionego.

Jeżeli rentę odbiera wdowa, winna ona okazać poświadczenie Urzędu Gminnego, że nie wyszła ponownie za mąż, rodzice zaś i dziadkowie - poświadczenie, że ciągle jeszcze potrzebują wsparcia.

Na życzenie uprawnionego renta może być wypłacana w dłuższych odstępach czasu /kwartalnie, półrocznie,/ale w takim razie płatna jest z dołu.

Koszty pogrzebu winny być wypłacone w ciągu tygodnia po ich ustaleniu.

12. CO POWINIEN ZROBIC POSZKODOWANY LUB RODZINA ZMARŁEGO W RAZIE WYPADKU?

O wypadku należy zawiadomić listownie Zakład ubezpieczeń od wypadków we Lwowie /ul. Brajerowska Nr. 16/, lub właściwą ekspozyturę w Warszawie /Al. Jerozolimskie Nr. 4/, w Łodzi w Sosnowcu / / i w liście tym wskazać, kiedy i gdzie wypadek się zdarzył, imię i nazwisko poszkodowanego, imię i nazwisko oraz adres osoby, na liście podpisanej i prosić o wyznaczenie renty lub wypłacenie kosztów pogrzebu. Zgłoszenie to winno nastąpić przed upływem jednego roku od dnia wypadku; w przeciwnym razie, o ile Zakład ubezpieczeń sam, z urzędu nie przystąpił do przyznania odszkodowania, poszkodowany lub rodzina zmarłego tracą prawo do otrzymania odszkodowania od Zakładu ubezpieczeń; pozostałe wówczas poszkodowanemu lub jego rodzinie dochodzą ^{na zwykłej drodze sądowej} ~~swych~~ praw ^z przedsiębiorcy, winnego nie powiadomienia Zakładu o zaszłym wypadku; ~~na zwykłej drodze sądowej;~~ ^{jednakże} ~~wszakże~~ Zakład ubezpieczeń w tym wypadku wolny będzie od jakichbądź świadczeń na rzecz poszkodowanego lub rodziny zmarłego. Wobec tego należy zalecić ze szczególnym naciskiem, aby poszkodowany lub rodzina zmarłego przestrzegali wyżej wskazanego rocznego terminu zawiadomienia o wypadku. Tak samo w razie, gdy poszkodowany, któremu przyznano rentę, zmarł

Później w następstwie wypadku, rodzina jego winna zawiadomić o tem Zakład ubezpieczeń lub ekspozyturę przed upływem roku od dnia śmierci, w przeciwnym ^{bowiem} razie traci prawo do renty. Niezwłocznie po wypadku poszkodowany, który wymaga leczenia i jest niezdolny do pracy, winien zwrócić się do Kasy Chorych, a w miejscowościach, gdzie Kasy Chorych nie istnieją - do przedsiębiorcy o udzielenie mu pomocy lekarskiej i wypłatę zasiłku, określonego ustawą o ubezpieczeniu na wypadek choroby. Jednocześnie celem uzyskania renty - o ile po upływie 4-ch tygodni nie odzyska zdolności do zarabkowania - winien ^{on} dokonać zgłoszenia o wypadku, o którym ^{była} mowa wyżej.

Jeżeli następnie po przyznaniu poszkodowanemu renty stan zdrowia jego pogorszy się, winien on zwrócić się do Zakładu ubezpieczeń lub ^{do} ekspozytury ^{z prośbą} o ponowne zbadanie stanu zdrowia i powiększenie renty.

Zaznaczyć należy, że wszelkie podania i załączniki, akty, protokoły i t.d., dotyczące ubezpieczenia od wypadku, oraz wszelkie dokumenty, które są potrzebne do spraw o odszkodowanie z powodu wypadków /metryki, akty zejścia, świadectwa lekarskie, poświadczenia urzędów i t.p./ są wolne od jakiejkolwiek opłaty stemplowej. Poszkodowany więc lub rodzina zmarłego, zwracając się do jakiegobądź urzędu o wydanie zaświadczenia lub innego dokumentu, dotyczącego ubezpieczenia od wypadków, powinni to zaznaczyć celem uniknięcia opłaty stemplowej.

13. JAK MOŻNA ZASKARZYĆ DECYZJĘ ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ?

Jeżeli Zakład ubezpieczeń odmówi poszkodowanemu lub rodzinie zmarłego odszkodowania /renty lub zasiłku pogrzebowego/ ^{albo} ~~lub~~ nie przyzna takowego w wysokości żądanej, ^{lub} ~~zmniejszą~~ ^{niższą} przyznaną rentę ^{albo} ~~lub~~ też cofnie ją zupełnie, - poszkodowany lub rodzina zmarłego mają prawo wnieść skargę do Sądu rozjemczego.

Sąd rozjemczy istnieje obecnie tylko przy Zakładzie ubezpieczeń we Lwowie, ale, w miarę potrzeby, Sady rozjemcze będą zorganizowane przy ekspozyturach. Sąd rozjemczy składa się z przewodniczącego mianowanego z pośród sędziów i 4-ch asesorów, z których 2-ch mianuje Minister Pracy i Opieki Społ., jednego wybierają przed -

siębiorcy, a jednego - ubezpieczeni.

Skargę należy wnieść w 2-ch egzemplarzach osobiście lub ^{mental} ~~przez~~ pocztą; zalecić należy przesłanie skargi w liście poleconym, aby mieć w ręku pokwitowanie. W skardze należy wyłuszczyć, dla czego skarżący uważa decyzję Zakładu ubezpieczeń za niesłuszną, powołać ^{się na} dowody, na których opiera się skarżący, prosić o uchylenie decyzji Zakładu i wyrazić swe żądania.

Termin do złożenia skarg jest roczny od daty doręczenia odpisu decyzji, której mocą poszkodowanemu lub rodzinie zmarłego odmówiono odszkodowania lub ^{hydra} przyznano ^{ja} w wysokości nieodpowiedniej, zmniejszono ~~rente~~ lub zupełnie ~~ja~~ cofnięto; z upływem powyższego rocznego terminu poszkodowany lub rodzina zmarłego tracą prawo do zaskarżenia decyzji Zakładu. Wyrok Sądu rozjemczego jest ostateczny i zaskarżeniu nie podlega. Skarga oraz załączniki są wolne od opłaty stemplowej.

Zaznaczyć należy, że inspektorzy pracy nie mogą przyjmować ~~ja~~ ^{zadanych} ~~niebada~~ ^{ani} zażaleń lub skarg na postępowanie Zakładu ubezpieczeń, ^{je} ekspozytur lub Sądów rozjemczych.

14. CZY MOŻNA ZASTĄPIĆ RENTĘ WYPŁATĄ JEDNORAZOWĄ?

Ustawa zezwala, aby Zakład ubezpieczeń zawarł z osobą, uprawnioną do pobierania renty, umowę, mocą której w zamian renty poszkodowany lub rodzina zmarłego otrzymują jednorazowo pewną sumę /kapitał/; wymaga wszakże ~~wyrażenia~~ ^{ze strony} zgody na tę umowę ~~przez~~ ^{gminę}, która obowiązana jest do sprawowania opieki społecznej nad poszkodowanym w razie ^{jego} ~~ubóstwa~~; umowa taka jest wolną od stempla.

15. CZY RENCISTA MOŻE ROZPORZĄDZĄC RENTĄ?

Prawo do renty /lub, zasiłku pogrzebowego/ nie może być przez rencistę sprzedane ^{ani} ~~lub~~ w jakibądź ~~inny~~ sposób ustąpione, ani też oddane w zastaw; umowa, mocą której prawo do renty byłoby ustąpione lub oddane w zastaw, jest nieważna.

16. CZY RENTA MOŻE BYĆ PRZEDMIOTEM EGZEKUCJI?

~~Na~~ ^{rentę} /i zasiłek pogrzebowy/ nie może być ^{położony} ~~skierowana~~ ^{arezt} egzekucja, ani z tytułu należności skarbowych, przypadających od

rencisty /podatki, grzywny, kary/, ani z tytułu należności prywatnych /wyroki sądowe/ a Zakład ubezpieczeń w razie złożenia mu nakazów płatniczych lub tytułu wykonawczych z żądaniem zaspokojenia należności tych z renty. ^{winną} ~~pozostawić~~ żądania te bez skutku; wyjątek stanowią wyroki sądowe, zasądzające od rencisty alimenty t.j. środki utrzymania dla żony, dzieci lub rodziców.

17. CO NALEŻY SIĘ POSZKODOWANEMU LUB RODZINIE ZMARŁEGO,
JEŻELI WYPADEK ZDARZYŁ SIĘ PRZED 1.LIPCA 1924 r.

Jeżeli wypadek zdarzył się przed 1.lipca 1924 r. w przedsiębiorstwie, na które obecnie rozciąga się przymus ubezpieczenia od wypadku /§ 2 /, ~~x poszkodowanego lub rodziny zmarłego~~ a poszkodowanemu lub rodzinie zmarłego służy prawo do renty na mocy wyroku sądowego, ^{lub} aktu ugody z przedsiębiorcą ~~lub zobowiązaniem prywatnego Towarzystwa Ubezpieczeń~~, rentę tę, poczynając od 1.lipca 1924 r. wypłaca Zakład ubezpieczeń w wysokości, ustalonej wyrokiem ^{lub} aktem ugody ~~lub zobowiązaniem Towarzystwa Ubezpieczeń~~ bez względu na to, czy według obowiązujących obecnie ustaw ubezpieczeniowych poszkodowanemu lub rodzinie zmarłego należy się odszkodowanie ~~w~~ wysokości ^{czyli} ~~lub~~ mniejszej, ^{czyli} ~~lub~~ większej.

Jeżeli wypadek zdarzył się przed 1.lipca 1924 r., i na mocy ustaw, które wówczas obowiązywały poszkodowanemu lub rodzinie zmarłego służyło prawo do odszkodowania, ale dotychczas ani ~~na~~ drodze sądowej ani na drodze układu polubownego /aktu ugody z przedsiębiorcą/ nie uzyskali ^{oni} formalnego tytułu prawnego, - winni oni zgłosić się do inspektora pracy celem doprowadzenia do aktu ugody z przedsiębiorcą lub udać się na drogę sądową i dopiero po uzyskaniu aktu ugody lub wyroku sądowego mogą zwrócić się do Zakładu ubezpieczeń /lub jego ekspozytury/, który wypłacać będzie rentę w wysokości ustalonej aktem ugody lub wyrokiem sądowym.-

W razie, gdy wypadek i jego okoliczności nie budzą wątpliwości co do prawa poszkodowanego lub rodziny zmarłego do odszkodowania, Zakład ubezpieczeń może wypłacać rentę nie wyczekując wyroku sądowego lub aktu ugody.

Ze względu na to, że wyroki sądowe i akty ugody wyrażały wysokość rent w rublach lub markach polskich i w miarę spadku wartości pieniądza renty te stawały się rażąco niskimi, a niekiedy faktycznie nie istniały. - osobom uprawnionym do odbioru rent od Zakładu ubezpieczeń przyznawano dodatki ~~ariz~~ drożyzniane do rent.

Od 1-go stycznia 1925 r. obowiązują nowe przepisy o przerachowaniu tytułów prawnych na odszkodowania; przepisy te oraz skale przerachowania znajdują się w §§ 9- 16 i 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczy Pospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. /Dz.Ust. Nr.115 r.1924/.

Przepisy te służą zarówno do przerachowania rent już ustalonych wyrokiem sądowym lub aktem ugody, jak do obliczenia wysokości zarobku rocznego oraz rent, które dopiero obecnie na drodze sądowej mają być ustalone.

Zasługuje na podkreślenie, ^{przepis} którego mocą, jeżeli renta faktycznie pobierana w dniu 1.stycznia 1925 r. była wyższą od renty, przerachowanej według wyżej wskazanych przepisów, uprawniony zachowuje prawo do renty w tej wyższej, faktycznie otrzymywanej wysokości. W żadnym razie przyjęty za podstawę do obliczenia renty zarobek roczny nie może być niższy niż 720.-zł. i wyższy, niż 2160.-zł.

Jednakże ze względu na trudności finansowe, związane z przejęciem wypłaty rent przez Zakład ubezpieczeń - renty, przerachowane według powyższych przepisów wypłacane będą w pełnej wysokości /100 % / dopiero od 1.stycznia r.1928, do tego zaś czasu w wysokości: w r.1925 - ym - 70%, w r.1926-ym - 80%, w r.1927-ym - 90% rent przerachowanych według wyżej wskazanych przepisów.

89.28.

JASNE WIELMOŻNY

PAN POSEŁ

Rygiel Jan

WARSZAWA

.....

SEJM